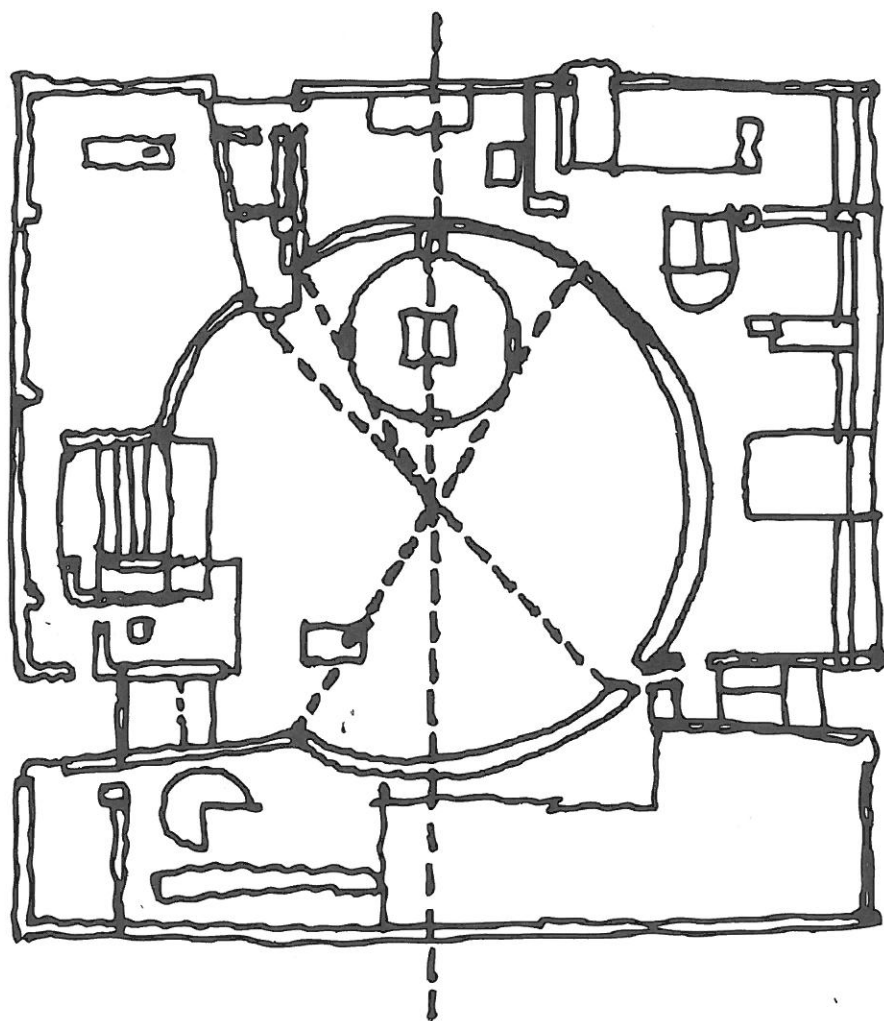

RELIGION OG LIVSSYN

TIDSSKRIFT FOR RELIGIONSLÆRERFORENINGEN I NORGE

ARKITEKTUR

Spalten Et Europa i endring går denne gang til Italia.

Kultur og pedagogisk forløp

Orazio Ruscica

I Italia har religionsundervisningen historisk sett vært nært knyttet til den katolske kirke. Fram til 2004 ble religionslærerne ansatt av skolen på årlig basis etter først å ha blitt nominert av den lokale biskopen. Senere har skolens ledelse fått økt innflytelse, og religionslærere har nå på det nærmeste samme vilkår som øvrige lærere. Men også etter 2004 har kirken direkte innflytelse på hvem som skal være lærere og hvilken undervisning som blir gitt.

Religionsundervisningen i italiensk skole er en undervisning om katolsk tro. Men staten har garantert en rekke ikke-katolske religiøse samfunn i Italia retten til å gi undervisning om andre religioners høytider. En slik undervisning kan enten tilbys alle elever på en skole innenfor rammene av fellesundervisningen, eller som en alternativ undervisning og da rettet spesielt til grupper av elever.

Staten garanterer at skolen gir undervisning om katolisisme, men dette tilbudet må velges av eleven eller elevens foreldre ved begynnelsen av hvert skoleår. Elevene har fire alternativer hvis de velger ikke å følge undervisningen om katolisisme: Didaktiske aktiviteter, individuelle oppgaver med veiledning fra lærere, fri studieaktivitet uten lærere eller å gå hjem tidligere. Mange steder gir skoler ikke noe tilfredsstillende alternativ. Dermed mister de elevene som benytter seg av denne fritaksmuligheten, et kulturelt emne som burde vært tilbudt.

Undervisningen om katolisismen i den italienske skole er forankret i begrunnelser angitt i artikkel 9, 2 av Lov 121/1985. Loven fastslår at katolske prinsipper er en del av det italienske folks historiske arv, og undervisningen av katolisismen koples til forståelsen av hva som er skolens oppgaver. Disse begrunnelsene er – bekrefter grunnlovsdomstolen (nr. 203/1989) – i samsvar med den italienske republikks verdslige form. Dessuten er det viktig å merke seg at grunnlovsdomstolen flere ganger har bekreftet (nr. 13/1991; nr. 290/1992) at undervisningen om katolisismen er del av skolens formål og oppgaver og har samme kulturelle status som de andre disiplinene.

I desember 2006 godkjente Det italienske parlamentet anbefalinger fra Det europeiske råd om at EU-landene skulle styrke effektiviteten og kvaliteten av systemene for utdanning og utdannelse, gjennom utviklingen av nøkkelkompetansene. 4. september 2007 presenterte utdanningsministeren Guiseppe Fiorini de nye «nasjonale retnings-

ET EUROPA I ENDRING

linjer» for alle disiplinene innenfor skolepensum. 7. mai 2010 ble DPR (presidentens resolusjon) underskrevet med godkjenning og iverksettelse av «mål for utvikling av ferdigheter og læringsmål for læring om den katolske tro for skolebarn i første del av undervisningsforløpet». I august 2010 foreslo MIUR, Departementet for universiteter, utdanning og forskning, å ta de nye retningslinjene i bruk også i andre del av undervisningsforløpet.

«Retningslinjene for læreplanen» skal nå vektlegge kompetanseutvikling snarere enn ervervelsen av kunnskaper. Etter å ha definert «målene for religionsundervisningen» – hva det skal undervises om – må man reflektere over *hvordan* man best kan organisere læringen slik at våre barn og unge oppnår de beste resultater. Det blir derfor lærernes oppgave å skape meningsfulle veier til læring, og gi «oppgaver som krever bruk av personlig kompetanse, læring og resonnering». (Horner 2010: 35.)

Den gode læreren forholder seg til sine elever og er åpen for dialog, for gjensidighet og kommunikativ integrering. Dermed blir det egentlige svaret på samfunnets nye utfordringer at skolen gir motiverende opplæring, der oppmerksomheten på det pedagogiske forholdet gjør det mulig å imøtekomme hver enkelt av våre elever, og hvor den pedagogiske prosessen tillater de unge å dyrke rettferdigheten, virkelig gjøre det gode, elske sannheten, ja i det hele tatt å leve et autentisk liv.

Plasseringen av undervisningen om katolisismen i det kulturelle feltet med en sterk skole, har fra elevenes side blitt betydelig verdsatt, i slik en grad at 89,8% av elevene i dag faktisk velger å følge undervisningen om katolisismen.

Et annet spørsmål er krusifiksets plass i den offentlige skolen. Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg har frifunnet Italia for anklager om brudd på menneskerettighetene i forbindelse med eksponering av krusifikser i klasserom. Krusifiksets symbol, plassert i en kontekst av demokratisk frihet, representerer den daglige oppfordring og påminnelse om ens egen identitet og røtter. «[K]rusifikset er ikke bare et objekt for tilbedelse, men et symbol i stand til å uttrykke verdier som tilhører samfunnets fellesskap, som går utover det religiøse fellesskapet, som for eksempel menneskeverd, toleranse og gjensidig respekt» (Statsråd, sent. N556/2006).

Litteratur

Horner, Sue, "Direttrice del Curriculum presso la Qualifications and Curriculum Development Agency (UK)". I *L'integrazione tra conoscenze e competenze*, Treellle, nr. 12, april 2010.

Oversatt fra italiensk av Håvard Helstad. Teksten er noe forkortet, og redaksjonen har også lagt inn et par opplysninger fra forfatterens bidrag her: <http://www.eftre.net/>.

Orazio Ruscica

- Nasjonalsekretær, SNADIR (Religionslærerforeningen i Italia).
- Adresse: SNADIR@snadir.it